

2016

Årsmelding FNF Hordaland

*«Verneviljen er på topp foran Ørredalsfossen» -
FOTO: Nicolas Rodriguez*

Ørjan Sælensminde

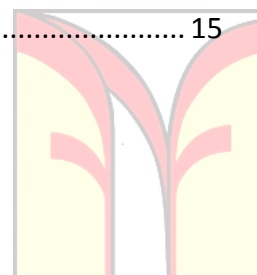
FNF Hordaland

31.12.2016

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Innhold

1. INNLEDNING	1
SAMMENDRAG	2
2. ORGANISERING	3
3. SAKER	5
Vannkraftprosjekter på høring	5
Befaringer vannkraft	6
Revisjoner	6
Verneplan og flomsikring	7
4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND	9
5. PÅVIRKNINGSARBEID	10
6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER	13
7. SEMINAR, KURS OG KONFERANSER – KOMPETANSEBYGGING	14
8. ØKONOMI	15

1. INNLEDNING

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland ble dannet i februar 2001 og er et samarbeidsforum for natur- og frilufsorganisasjoner i fylket.

Formålet med FNF Hordaland er å styrke de tilsluttede organisasjonenes arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteresser i fylket, bidra til økt samarbeid mellom organisasjonene samt gjøre organisasjonene mer synlige og delaktige på den administrative og politiske arena.

FNF Hordaland skal arbeide for å sette natur og friluftsliv på den samfunnsmessige dagsorden, og bidra til kompetanseheving internt i organisasjonene. Det er gledelig å melde at Norsk Ornitologisk Forening Hordaland signerte tilslutningserklæring på årsmøte 2016.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

SAMMENDRAG

2016 har vært et år preget av vann, kraft og verneplan, under følger en kort oppsummering:

VANNKRAFT: Fra mai til juli var det høringsprosess på småkraftpakkene Vaksdal II og Modalenpakken. FNF Hordaland uttalte seg negativt til kraftverkene i Vaksdal, spesielt vektla FNF den samlede belastningen som de omsøkte kraftverkene Fjellfossen, Leirofossen og Steinsedalselvi ville få på det samme avgrensede landskapsrommet. I Modalenpakken vektla FNF Hordaland utbygginger som kunne få konsekvenser for pågående initiativ for å bedre vilkårene for laks i vassdraget. Det ble også poengtert at søknadene kunne innvirke negativt på miljøforbedringsmål for Modalselva som var inkludert i regional plan for vassregion Hordaland som ble godkjent av klima- og miljødepartementet i juli 2016.

ØYSTESE: I månedsskifte august september var det folkemøte i Øystese og sluttbefaring relatert til de to omsøkte kraftutbyggingene i Øystesevassdraget. Medlemsorganisasjonene i FNF Hordaland var tilstede i Øystese 31.08.2016 for folkemøte og sluttbefaringer påfølgende dag.

Vassdragsseminar i Øystese 2-4 September og Friluftslivets uke 2016 (3-11. september):

FNF Hordaland var medarrangør og inviterte til vassdragsseminar i Øystese. Med fokus på naturverdier og konsekvenser av kraftutbygginger. Midler tildelt av Norsk friluftsliv bidro til gjennomføringen av seminaret.

For mer informasjon om seminaret og for å se presentasjoner se <http://www.fnf-nett.no/13031.13028.Vassdragsseminar-2016.html>

VERNEPLAN: November er så trist og grå, men FNF Hordaland dro til Stortinget likevel:

28. Oktober fremla regjeringen proposisjon 11 S (2016-2017) som anbefalte åpning for konsesjonsbehandling i nedre deler av Opovassdraget. FNF Hordaland har engasjert seg i saken sammen med hele spekteret av natur- og friluftslivorganisasjoner lokalt, regionalt og nasjonalt. FNF Hordaland, Odda Jakt og Fiskelag, Sabima, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Naturvernforbundet, Bergen og Hordaland Turlag og Den Norske Turistforening møtte representanter for Høyre og Ap fra Energi- og miljøkomiteen 16. november. Stortinget vedtok dessverre å åpne for konsesjonsbehandling i nedre deler av Opovassdraget 7. desember 2016.

FNF har også i 2016 vært et samlende punkt for organisasjonene og har vært avgjørende for at man har oppnådd samarbeid i en rekke ulike saker, fra konkrete konsesjonssaker til mer overordnede saker med arbeid bl.a. på politisk nivå. FNF har fungert som et viktig bindeledd mellom organisasjonene, og vært pådriver for at organisasjonene ila. året har hatt felles møter med både myndigheter, utbyggere og politikere.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

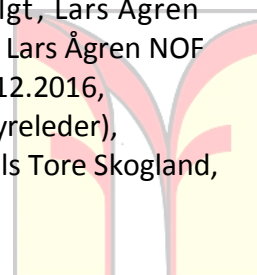
2. ORGANISERING

01.01.2016 ble Forum for Natur og Friluftsliv dannet som en nasjonal forening. FNF nasjonalt har kontor i Oslo og har ansatt en daglig leder som har personalansvar for landets fylkeskoordinatorer. Formålet bak denne omorganiseringen er å samle og administrere alle ansatte sentralt, og lette på de lokale organisasjonene sine administrasjonsbehov. I denne forbindelse ble FNF Hordalands årsmøte 2016 et formelt stiftelsesmøte for FNF Hordaland som fylkesledd.

I 2016 søkte Johanna Myrseth nye utfordringer på Havforskningsinstituttet og Ørjan Sælensminde startet i koordinatorstillingen 1. Juni. Fylkeskoordinatorstillingen var i forbindelse med skifte vakant fra februar til og med mai. Styret og ny koordinator benytter anledningen til å takke Johanna for utmerket arbeid i sin tid som koordinator og for medvirkning til opplæring av ny koordinator i juni 2016.

Koordinatorstillingen styres av fylkestyre (tidligere beskrevet som AU, arbeidsutvalg) bestående av valgte representanter fra forumets medlemsorganisasjoner. På årsmøtet 20.10.2016, ble sittende styret gjenvalgt og et nytt styremedlem ble valgt, Lars Ågren fra NOF Bergen Lokalag og NOF Hordaland. Styret består da av styreleder Lars Ågren NOF Bergen (Hordaland), valgt til ny styreleder da styret konstituerte seg selv 19.12.2016, styremedlem Alv Arne Lyse, Norges Jeger- og Fiskerforbund (avtroppende styreleder), styremedlem Helene Ødven, Bergen og Hordaland Turlag og styremedlem Nils Tore Skogland, Naturvernforbundet Hordaland.

Det har vært avholdt 5 styremøter i 2016, og samarbeidet i styret fungerer svært godt. Fellesmøtet/årsmøte ble avholdt i oktober, og ble som tidligere omtalt innkalt til som et stiftelsesmøte. 6 av medlemsorganisasjonene deltok. Nettsidene til FNF Hordaland har blitt brukt aktivt ilt. året til å publisere informasjon om høringsuttalelser, møter, planer og annen aktivitet i forumet. Nytt av året er at koordinator sammenfatter aktiviteten i forumet i et månedsbrev. Disse kan lese her, <http://www.fnf-nett.no/13308.13305.Manedsbrev.html>

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Tilsluttede organisasjoner

FNF Hordaland har fått en ny tilslutning ila året, og består i dag av 11 tilsluttede organisasjoner:

- Bergen og Hordaland Turlag (DNT)
- Voss Utferdslag (DNT)
- Naturvernforbundet Hordaland
- Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland
- Bergen og Omland Friluftsråd
- Hordaland fylkeskystlag
- Norsk Botanisk Forening, Vestlandsavdelingen
- Syklistenes Landsforening, Bergen og omegn
- Norsk Ornitologisk Forening, Bergen lokallag
- Norsk Ornitologisk Forening, Hordaland Fylkeslag (NY)
- Voss kajakklubb

Totalt representerer organisasjonene i FNF Hordaland over 40.000 medlemskap i fylket.

«Leiro gård med Fjellfossen i bakgrunnen» FOTO: Nicolas Rodriguez

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

3. SAKER

Det er stort press på naturverdiene i fylket, som flere steder er unike både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Det største presset kommer fra energibransjen, spesielt utbygging av ny vannkraft, oppgradering og utvidelse av eksisterende kraftanlegg (O/U-prosjekter), samt fremføring av nytt linjenett. Bergensregionen er spådd en stor befolkningsutvikling i årene som kommer, og det er svært viktig at FNF er synlig i ulike planleggingsprosesser knyttet til areal og transport for å sikre fokus på natur, friluftsliv og grønnsstruktur i disse prosessene. Vann var viktig i 2016 og vil fortsatt være en prioritet i 2017. Integriteten til verneplan, oppfølging av vannkraftrevisjoner og godkjente planer for vannregionene er noen av stikkordene.

De viktigste sakene i Hordaland 2016 har vært:

Vannkraftprosjekter på høring

Småkraftpakke Vaksdal II

28. og 29 september var det sluttbefaring i Vaksdal. Vaksdal II består av fire småkraftsaker; Leirofossen, Steinsedalselvi, Fjellfossen og Nonstadgilet. Første dagen gikk vi opp fra Myster til Leiro gård. En fantastisk tur. FNF Hordaland har uttalt seg kritisk til utbyggingene i pakken og mener at sumvirkningene av planlagt utbygging vil betydelig redusere landskapsrommet ved Leiro gård og redusere potensiale området har for friluftsliv.

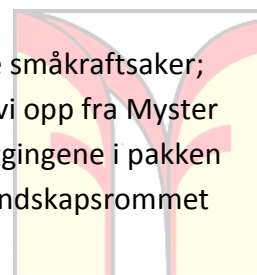
Torsdagens befarings ble avlyst grunnet mye vann i elva slik at det ikke var mulig å krysse elva ved inntaket til Myster kraftverk. Vi fikk kun sett Nonstadgilet fra veien, men fikk et godt overblikk over en del av inngrepene som er planlagt, det mest markante, en vei som mest sannsynlig må slynge seg utover hele fjellsiden fordi området er så bratt. Uttalelsen

Det var mye vann i vassdraget og fossene fremsto fra sin beste side. NVE avsto søknadene til alle kraftverkene 1.2.2017. NVE oppsummerer begrunnelsen av vedtaket:

«Verknader for landskapet har vore det sentrale tema i NVE si vurdering av desse prosjekta. Den viktigaste grunnen for avslaga, er at Fjellfossen og Leirofossen vil røre ved fossar av stor landskapsmessig betydning. og at terrenginngrepa ville blitt svært store og synlege ved Nonstadgilet, Steinsedalselvi og Leirofossen kraftverk»

Småkraftpakke Modalen

NVE avsto søknaden om utbygging av Kvernhusfossen før befaringsrunden, grunnet massiv lokal og regional motstand, inkludert FNF Hordaland. Småkraftpakken sto da igjen med 7

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

søknader: Almelidelta, Seljedalselta, Bleidalselta, Budal II, Nåndalselta, Todeilselta og Tverråni.

FNF leverte høringsuttalelse til Modalspakken. Høringsuttalelsen [leser du her](#). FNF frarådde utbyggingene i Modalspakken basert på samlet belastning for natur-, landskap- og friluftslivsverdier, samt mulig konflikt med nylig vedtatte miljømål for Modalselta. Et viktig poeng for utbyggingene i Modalen er eventuell påvirkning på anadrom fisk. Dette vil være aktuelt for noen av søknadene, og utbygger skal undersøke dette nærmere for Budal II, Nåndalselta og Todeilselta. Dette er spesielt viktig grunnet det pågående arbeidet med å styrke laksestammen i vassdraget.

Befaringer vannkraft

Koordinatør har deltatt på følgende befaringer knyttet til vannkraftutbygginger:

- Leirofossen og Steinsedalselvi, Vaksdal II
- Fjellfossen, Vaksdal II
- Øystese, overføringsprosjekt og utbygging nedre del
- Almelidelta, Modalen
- Seljedalselta og Bleidalselta, Modalen
- Budal II, Modalen
- Nåndalselta, Modalen

Revisjoner

I Hordaland er det 32 vannkraftkonsesjoner som innen 2022 kan tas opp for revisjon (dvs. konsesjoner som er eldre enn 50 år). Flere av de større vannkraftutbyggingene i fylket ble gjennomført i en tid da man hadde lite fokus på miljøhensyn i utbyggingene og vilkår som ble satt. Tillatelser er gitt bl.a. uten krav til minstevannføring, og i mange vassdrag har eldre utbygginger hatt stor negativ påvirkning for livet i og ved elven.

Etter at klima- og miljødepartementet i juli godkjente de regionale vannplanene er revisjonsagendaen og ressursene til NVE bundet opp til fristene satt i disse. Hordaland er ikke prioritert da godkjent plan ikke inneholder vassdrag med miljøforbedringsmål som kan innebære krafttap med frist innen planperioden (2016- 2021).

I 2015 oversendte FNF Hordaland revisjonskrav mot Eidfjordsvassdraget, i 2014 ble det rettet revisjonskrav mot Teigdalsvassdraget og Eksingedalsvassdraget.

FNF Hordaland ønsker å fortsette arbeidet med å jobbe sammen med kommuner for å rette revisjonskrav mot de 6 vassdragene som er prioritert av Fylkesmannen i Hordaland og ikke dekket av revisjonskrav per tid – dette gjelder - 067.3 Z Matrevassdraget, 061.Z

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Bergsdalsvassdraget, 046.3Z Maurangervassdraget, 041.Z Litledalsvassdraget, 053.1Z Tordalsvassdraget, 042.Z Blådalsvassdraget.

Verneplan og flomsikring

FNF Hordaland har engasjert seg, sammen med medlemsorganisasjonene, etter at regjeringen fremmet proposisjonen om varig flomvern av Opovassdraget som i praksis

Fra venstre, Tone Merete Hansen, politisk rådgiver i Arbeiderpartiet, Alv Arne Lyse Fylkessekretær Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Maren Esmark, Generalsekretær Naturvernforbundet, Ørjan Sælensminde, FNF koordinator Hordaland, Oddvin Lund, Fagsjef, DNT, Christian Steel, Generalsekretær Sabima, Nicolas Rodriguez, Naturvernansvarlig Bergen og Hordaland Turlag og Per Rune Henriksen fra Arbeiderpartiet og saksordfører i Miljø- og energikomiteen.

Foto: Silje Helen Hansen (Vannkoordinator Sabima)

opphevet vernet av nedre deler av vassdraget i løpet av noen hektiske førjulsuker.

16. november dro vi for å møte representanter fra Energi- og miljøkomiteen på stortinget, men dessverre uten ønsket resultat.

Energi- og miljøkomiteens flertall ekspressbehandlet saken og innstilte regjeringens forslag. Både forslag, innstilling og endelig vedtak (7. desember) strider mot kunnskapsbasert forvaltning og et enstemmig Stortingets egne forutsetninger for når konsesjonsbehandling i vernede vassdrag kan vurderes. Bare når andre flomsikringstiltak er utprøvd, liv og helse står på spill og verneverdiene ikke påvirkes nevneverdig kan man vurdere å

åpne for konsesjonsbehandling i vassdrag som er vernet mot - nettopp - vannkraftutbygging.

I denne saken har et flertall ved Sp, Ap, og regjeringspartiene risikert å skape en presedens for utbygging av andre flomutsatte vernede vassdrag, ikke for å få på plass nødvendig flomvern i Odda - det stiller samtlige partier seg bak- men for å unngå regningen.

Det er verdt å merke seg at Krf, SV, Venstre og MDG stemte for forslag om å sende forslaget tilbake til Olje- og energidepartementet slik at både departementets forslag og Stortingets vedtak kunne inkorporert kunnskap fra mulighetsstudien for Opo. Mulighetsstudien som skulle kartlegge og vurdere alle aktuelle flomsikringstiltak i Opovassdraget ble publisert dagen før Stortingets vedtak 7. desember. FNF Hordaland vil følge opp saken videre i 2017, status er (20.01.2017) at kraftutbyggingen med flomtunnel er konsesjonsmeldt av Sunnhordland Kraftlag og folkemøte planlagt 15. februar.

FNF Hordaland har også levert innspill til Multiconsult sin mulighetsstudie for både Vosso og Opo.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Rasjonale for høyhastighetsbehandlingen var begrunnet i et ønske fra regjering og Storting om at forbrukere måtte rekke å subsidiere en utbygging av kraftverk og flomtunnel gjennom EL-sertifikater. For å klare dette må utbygginger levere kraft innen utgangen av 2021.

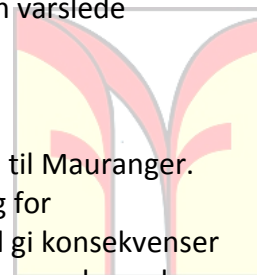
Det er ikke bare i Odda man ser at verneplan blir utfordret. Det dannes sterke allianser initiert av kraftselskapene i Aurland (Flåmselvi) og på Voss (Raundalselva). Etter modell fra Odda og Sunnhordaland kraftlag jobbes det med å ekskludere vassdrag og deler av vassdrag fra verneplan. Løsningen på flomutfordringen som disse elvene utgjør presenteres som en vinn-vinn løsning, det bygges et kraftverk som bidrar til finansieringen av flomsikring.

Aldri en vinn-vinn uten at noen taper. Det er verneinteressene som taper. Naturen som taper. Disse elvene er varig vernet, med et vern som er spesifikt rettet mot kraftutbygging. FNF Hordaland ønsker å følge opp arbeidet med å sikre integriteten til verneplan for vassdrag i 2017. FNF Hordaland ønsker selvsagt ikke at verneinteresser skal stå i veien for flomsikring, vi ønsker at verneverdiene og verneformålet skal stå i veien for finansieringstiltakene – kraftverkene eller overføringene. Nasjonal verneplan for vassdrag er nasjonalt anliggende og dermed må vi rette søkelyset mot Stortinget for å sikre gjennomføring av den varslede nasjonale strategien for flom- og skred forebygging.

Strømnettet – kraftsystemmøter og kraftlinjeprojekter

FNF Hordaland leverte i oktober høringsuttalelse på 132kV linjen fra Herand til Mauranger. Uttalelsen fremhevet viktigheten av å ha en helhetlig sumvirkningsvurdering for utbyggingsbehov for Folgefonnhelvøya. Blåfalli - Mauranger – Samnanger vil gi konsekvenser i samme området og FNF mener at disse linjene må vurderes samlet slik at trasevalgene kan optimaliseres ved at beslutningsrelevant kunnskap om konsekvenser kan vurderes helhetlig.

Koordinator i FNF Hordaland representerer allmenne interesser i det regionale kraftsystemutvalget i regi av BKK, og deltok på møte hos BKK 7.12.2016.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND

I 2016 har vi levert fellesuttalelser i følgende saker (samtlige ligger tilgjengelig på nettsidene til FNF Hordaland):

(27.10.2016) Norge har råd til villfisk i Hardangerfjorden - Støtteerklæring for å inkludere genbank for anadrom fisk i statsbudsjettet 2017.

[Støtteerklæring - genbank for anadrom fisk i Hardangerfjorden inn i statsbudsjettet 2017](#)

(21.10.2016) Uttalelse merknad til Olje- og energidepartementets sluttbehandling av utbyggingsprosjekt i Øystesevassdraget

[Merknad - etter sluttbefaring i Øystesevassdraget 1.9.2016](#)

(30.09.2016) Uttalelse vedr. overføring av Reppaelva til Tveitelva kraftverk

[Høringsuttalelse - Overføring av Reppaelva til Tveitelva kraftverk](#)

(23.09.2016) Uttalelse vedr. Regional planstrategi - Hordaland Fylkeskommune

[Høringsuttalelse - Regional planstrategi - Hordaland Fylkeskommune](#)

(15.09.2016) Uttalelse vedr. 132kV Mauranger-Jukla-Eidesfossen-Herand

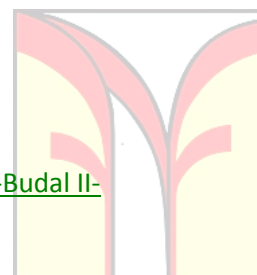
[Høringsuttalelse - 132kV Mauranger - Jukla - Eidesfossen - Herand](#)

(08.07.2016) Uttalelse vedr. Modalenpakken

[Høringsuttalelse - Modalen småkraftpakke - Kvernhusfossen-Nåmdalselvi-Tverråni-Budal II-Todeilselva-Seljedalselva-Bleidalselva-Almelidelve](#)

(24.06.2016) Uttalelse vedr. Vaksdal 2 småkraftpakke

[Høringsuttalelse FNF Vaksdal II småkraftpakke - Leirofossen - Steinsedalselvi - Fjellfossen - Nonstadgilet](#)

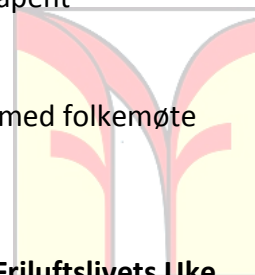
Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

5. PÅVIRKNINGSARBEID

Opvassdraget og engasjement for vern av verneplan

FNF Hordaland har i 2016 engasjert seg sterkt i vernet av verneplan for vassdrag.

- Vi har skrevet flere innspill til Energi- og miljøkomiteen
- Vi har møtt representanter for Ap og Høyre i komiteen på Stortinget
- Vi har skrevet innlegg i Aftenposten «Unnskyld dem ikke» - <http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Utbygging-av-Opo-vassdraget-Unnskyld-dem-ikke-610565b.html>
- Vi har bidratt med koordinering av alliansen for vern av verneplan som hadde innlegg i Bergens Tidende - http://www.bt.no/btmeninger/debatt/Vern-om-dei-verna-vassdraga-327146b.html?spid_rel=2
- Vi har bidratt med innspill til Multiconsult som utarbeidet mulighetsstudier for Opo- og Vossovassdraget for flomreduserende tiltak
- Vi deltar i en gruppe som jobber for flomsikring av Vossovassdraget innenfor rammene av verneplan.
- Vi deltok på Folkemøte på Voss hvor mulighetsstudien til Multiconsult ble presentert. Innspill til politikere og innlegg som ble holdt av FNF koordinator på åpent kommunestyremøte 12. januar 2017 kan lese her: <http://www.fnf-nett.no/1278.1260.Uttalelser.html>
- Vi har hatt møter med ordfører og varaordfører i Odda i forbindelse med folkemøte 3. januar 2017 hvor Multiconsult presenterte rapporten sin.

«Nattinaturen» - FOTO: Kvam Turlag
Kvam turlag arrangerte nattinaturen ved Øysteseelva!

Vassdragsseminar i Øystese - Friluftslivets Uke

FNF Hordaland ønsket også i år og benytte Friluftslivets uke i Friluftslivets år til å sette fokus på energispørsmål og konflikter mellom gjeldende energipolitikk og verdier for natur og friluftsliv. Vi valgte sammen med samarbeidspartnere og sette fokus på Øystesevassdraget og benytte dette som et eksempel på konflikten og hvilke natur-, friluftsliv- og reiselivsverdier som ligger i potten når Olje- og energidepartementet nå behandler konsesjonssøknadene for tiltak i vassdraget.

Vi arrangerte vassdragsseminar i Øystese i Kvam herad, et område med store natur- og friluftslivsinteresser hvor det nå er to omsøkte. Øystesevassdraget lå an til å bli vernet i behandling av supplering til verneplan for vassdrag, men tross positiv innstilling fra NVE ble forslaget nedstemt i Stortinget i 2009.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Formålet med seminaret og påfølgende befaring var å sette fokus på saken og vise frem hvilke verdier som finnes i dette området, samt bruke denne saken som et eksempel på de utfordringene vi opplever med dagens energipolitikk. Hordaland er et av de fylkene som er mest belastet som følger av denne politikken, og 88 % av vassdragene som kan bygges ut (inkluderer ikke det som er vernet) er i dag enten utbygd, under utbygging eller konsesjonssøkt/forhåndsmeldt til NVE. Et spesielt fokus var på konsesjonsprosessens mangler når det gjelder å kartlegge etterprøvbare resultater for naturverdier.

«Høitomt foreleser om naturverdiene i nedre deler av Øystesevassdraget» - FOTO: Nicolas Rodriguez

Dette har vært vist i Gjengedalsvassdraget som på tross av «nye» naturverdier, kartlagt etter en etterundersøkelse på oppdrag fra Naturvernforbundet, ble tildelt konsesjon for kraftutbygging nylig. NVE initierte en storstilt etterundersøkelse i 2015 hvor 20 småkraftsøknader ble ettergått, resultatene var nedslående fra et naturfaglig perspektiv. Rammene for undersøkelsene som gjøres av utbyggers konsulenter er ikke tilstrekkelig til å avdekke de reelle verdiene. I nedre deler av Øystesevassdraget fremsto potensiale som så stort at FNF Hordaland og medlemsorganisasjonene finansierte en etterundersøkelse utført av Biofokus. Denne ble lagt frem, etter forslag fra FNF, på OED sitt folkemøte i forbindelse med sluttbefaringen. Rapporten ble også presentert på vassdragsseminaret og påfølgende befaring i felt av Torbjørn Høitomt. I Øystese fant Høitomt og Klepsland 11 rødlistede kryptogamer (moser og lav), utbyggers konsulenter fant ingen. Dette er spesielt graverende siden kryptogamer i et slikt område (bekkekløft og fossesprøytsone) ofte er fuktighetskrevenende og dermed forventet å bli svært negativt påvirket av endringer i vannføringsregime.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Seminarets fagdel ble avsluttet med en paneldebatt. Politikerne som deltok i debattpanelet viste tydelig at de ikke var fornøyd med dette aspektet av konsesjonssystemet (se sitater fra Bergens Tidende 5. september 2016)

«Jeg ble ganske sjokkert da jeg hørte om dette, og det gjør meg bekymret for kvaliteten på søknadene som ligger til grunn for konsesjonssaker om vannkraftutbygging» stortingsrepresentant Kjersti Toppe (Sp)

«Det er opplagt at vi på nasjonalt nivå nå må stikke fingeren i jorden og spørre om systemet er godt nok» Terje Breivik, nestleder i Venstre.

«Vi kan ikke la det være bingo om innholdet i disse rapportene faktisk er godt nok» Heikki Holmås (SV)

FNF Hordaland og medlemsorganisasjonenes arbeid for vern av Øystesevassdraget er blitt omtalt i flere artikler i lokalaviser, i Bergens Tidende (inkludert på lederplass) og Vestlandsrevyen. En underskriftskampanje for vern av Øystesevassdraget har i skrivende stund 3144 underskrifter.

Har du ikke signert ennå? [Bit.ly/Øystese](http://bit.ly/Øystese).

For å fronte underskriftskampanjen og bidra til engasjement har Bergen og Hordaland Turlag satt sammen en film fra vassdraget. Filmen er basert på opptak som ble tatt i juli i 2016 samt droneopptak som er gjort på bestilling av Kvam lokallag (Naturvernforbundet) delfinansiert av FNF Hordaland. Resultatet kan du se her <http://www.fnf-nett.no/13034.13010.Bevar-Oystesevassdraget.html>

*«Kan du kjenne at det bruser i kroppen av at elven får renne fritt?»
Helene Ødven , Leder Bergen og Hordaland Turlag*

FNF Hordaland har deltatt på flere møter i regi av Bergen og Hordaland turlag for å fremme natur- og friluftslivsinteresser i løpet av 2017. Mer om dette i kapittel 7.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER

Arbeidsgruppe kartlegging av friluftsområder i Bergen kommune

FNF Hordaland har i 2016 deltatt i arbeidsgruppen til Bergen kommune som kartlegger og verdurderer friluftslivsområder i kommunen. Koordinator i FNF har deltatt på to møter sammen med naturvernansvarlig i Bergen og Hordaland Turlag. Arbeidet ble avsluttet vinteren 2016.

FNF Hordaland vil prioritere å følge opp flere kommuner som er i gang eller i startgropen for dette arbeidet i 2017.

Møter med organisasjonene

Koordinator deltar fast på møter med frivillige i naturmangfoldgruppen til Naturvernforbundet Hordaland, og i "DNT Vest" som er et samarbeidsforum mellom turistforeningene på Vestlandet.

17. oktober var det møte med lokale organisasjoner på Voss, formålet var å sikre en bred allianse og vekke engasjement for fortsatt vern av Raundalselva i lys av BKK og Voss Energi sitt forslag om flomtunnel og tilhørende elvekraftverk.

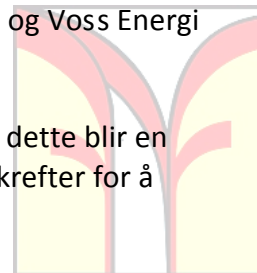
I november var FNF Hordaland med på stiftelsesmøte til Bergen Elveforum, dette blir en viktig samarbeidspartner i årene som kommer for å samle engasjement og krefter for å oppnå forbedringer i vassdragsmiljøene i byen vår.

FNF Hordaland har også deltatt i utvidet programkomite for Friluftslivskonferansen som Bergen og Omland Friluftsråd skal arrangere 8 og 9. juni 2017. Det ligger an til å bli en flott konferanse og en verdig jubileumsfeiring. BOF feirer 80 årsjubileum i 2017 og skjærgårdtjenesten er 25 år.

Møter med myndighetene

Vi har iht. årsplanen videreført praksis med årlige kontaktmøter med miljøvern avdelingen til Fylkesmannen i Hordaland, og det har blitt gjennomført ett kontaktmøte i juni 2016. Her deltok representanter fra både BHT, NJFF og NVH, i tillegg til FNF koordinator.

Som tidligere beskrevet møtte vi representanter for Arbeiderpartiet og Høyre i Energi- og miljøkomiteen i forbindelse med behandlingen av proposisjonen om varig flomvern av Opovassdraget.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

Øvrige møter

FNF Hordaland deltok på møte med

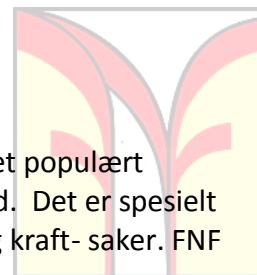
- Næringsminister Monica Mæland på friluftslivets hus, Tema: urørt natur som verdiskaper i et naturbasert reiselivsperspektiv.
- Statssekretær i Klima- og miljødepartement Jens Frøhlich Holte, tematikken for møte var friluftslivsmeldingen og naturens plass i reiselivsmeldingen.
- Ove Trellevik (stortingsrepresentant Høyre), fokus på Øystesevassdraget og friluftslivs- og reiselivsmeldingen.
- Møte med BKK, Konserndirektør Jannicke Hilland og Prosjektleder Arne Andreas Riisnes, fokus på Øystesevassdraget, naturen som arena for friluftsliv.
- Folkemøte på Voss, i forbindelse med presentasjon av Multiconsult av mulighetsstudien for flomreduserende tiltak i Vossovassdraget.

Koordinator har deltatt på nasjonal samling for FNF-koordinatorer i mars og september.

7. SEMINAR, KURS OG KONFERANSER – KOMPETANSEBYGGING

"Skrivekurs" for frivillige

FNF koordinator har ikke holdt "skrivekurs" i 2016. Dette har tidligere vært et populært tilbud for frivillige i naturmangfoldgruppen til Naturvernforbundet Hordaland. Det er spesielt relevant å dele kunnskap og erfaring med å skrive høringsuttalelser i areal og kraft- saker. FNF Hordaland ønsker å ta opp igjen dette arbeidet i 2017.

Friluftslivets hus var arena når Vista analyse presenterte sin rapport om **samfunnsøkonomiske virkninger av friluftsliv** i desember 2016. Rapporten er utarbeidet på bestilling av Norsk Friluftsliv og kan lastes ned på deres nettsider. Rapporten konkluderer med at friluftsliv generer store samfunnsøkonomiske gevinster først og fremst i et bredt folkehelseperspektiv.

Eksterne kurs og konferanser

Koordinator har deltatt på følgende eksterne kurs og konferanser i 2016:

- Fylkeskonferansen for kultur og idrett, i regi av Hordaland Fylkeskommune
- Friluftslivssamling Trondheim, i regi av Miljødirektoratet
- Byutviklingskonferansen, i regi av Bergen Kommune

"Samfunnsøkonomiske virkninger av friluftsliv"

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2016	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 16.02.2017
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2017

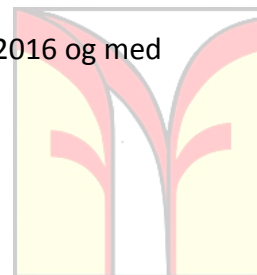
8. ØKONOMI

Godkjent årsregnskap for 2016 ettersendes til aktuelle mottakere.

Økonomien til FNF Hordaland har i 2016 vært utfordrende. Dette delvis som følger av manglende bevilgninger fra Hordaland fylkeskommune (fra 105.000 kr i 2015 til 0 i 2016), dette skyldes at søknaden om driftstilskudd kom for sent etter innføring av en prøveordning gjorde at fristen var forskjøvet. FNF Hordaland søkte ikke på tilskudd til Miljøorganisasjoner i 2016 grunnet manglende koordinator februar-mai 2016.

Endring i finansieringsmodellen til FNF nasjonalt medført en reduksjon i tildeling av midler til fylkene, slik at de fylkesvise FNF'ene er avhengig av å skaffe mer penger regionalt. Dette vil være utfordrende også i 2017. FNF Hordaland står likevel sterkt, men vil, dersom fylkeskomunale midler uteblir være avhengig av å hente utestående finansiering ved å søke om tilleggsstøtte fra Forum for Natur og Friluftsliv Nasjonalt. Det blir en viktig jobb for fylkestyre fremover å jobbe for økning av regionale midler og sikring av den økonomiske plattformen for forumet.

Avslutningsvis vil jeg takke alle samarbeidspartnere for et godt samarbeid i 2016 og med ønsker om å videreutvikle og forbedre dette i 2017.

29.01.2016

Ørjan Sælensminde
Fylkeskoordinator
FNF Hordaland

Nils Tore Skogland
Styremedlem, Daglig leder
Naturvernforbundet Hordaland

Alv Arne Lyse
Styremedlem,
Fylkessekretær NJFF Hordaland

Helene Ødven
Styremedlem, Daglig leder
Bergen og Hordaland Turlag

Lars Ågren
Styreleder,
Leder NOF Bergen Lokallag